POLİTİKA NOTU

Türkiye’de işkencenin önlenmesi ve kayıpların araştırılması

SRL Swiss | TR | 25.10.2026

Kapsam ve ana sonuç

İşkenceye Karşı Komiteye sunulan Haziran 2024 raporu, Türkiye’nin resmî açıklamalarını aktarılan gözaltı uygulamaları ve bireysel vakalarla karşılaştırır. Ana sorun, yazılı güvenceler ile fiilî koruma arasındaki farktır. Bağımsız soruşturma, avukata etkili erişim ve tıbbi belgeleme, önleme ve hesap verebilirliğin bağlantılı gerekleridir.

Vaka kayıtlarından bulgular

Başvuru, işkencenin ulusal tanım ve uygulamasının yıldırma, zorlama ve psikolojik acıyı yeterince karşılayıp karşılamadığını sorgular. Ceza yasağının varlığını, iddiaların kaydedildiği, etkili soruşturulduğu ve kovuşturulduğuna ilişkin sonuçlardan ayırır.

Aktarılan engeller; hukuki yardımın gecikmesi, kolluk huzurunda muayene, tıbbi kayıtlara erişememe ve gayriresmî alıkoyma yerleridir. Bu koşullar hem önlemeyi hem sonradan ispatı güçleştirebilir. İşlemlerin yasal olduğuna dair genel güvence somut şikâyete cevap oluşturmaz.

Rapor Ayten Öztürk, Orhan İnandı ve Yusuf Bilge Tunç dâhil kaçırılma ve kaybedilme iddialarını ele alır. Genel inkârlar veya yurt dışından getirme duyuruları yerine dosyaya özgü soruşturma bilgisi ister.

Öncelikli adımlar

1. Makamlar ciddi iddiaları hızla ve bağımsız soruşturmalı; alıkoyma ve sağlık kayıtlarını korumalı, sonuçları mağdur ve ailelere açıklamalıdır. Komite, başvurudaki vakalar için somut bilgi istemelidir.

2. Gecikmeksizin gizli avukat yardımı, bağımsız sağlık muayenesi ve güvenli şikâyet yolları sağlanmalıdır. Avukatlar, şikâyetçiler ve aileleri baskıdan korunmalı; belgeler etkili yargısal incelemeye açılmalıdır.

3. OHAL dönemindeki fiilleri korumak için ileri sürülen düzenlemeler dâhil hesap verebilirliğin hukuki ve fiilî engelleri giderilmelidir. Güvencelerin işleyişi gerçek soruşturma ve sonuçlarla değerlendirilmeli; ilgili insan hakları kararları bireysel ve önleyici tedbirlerle uygulanmalıdır.

Deliller ve sınırlar

Özet, Haziran 2024 başvurusu ve onun kaynaklarıyla ilgilidir. Aktarılan iddialar yeni yargısal tespitlere dönüştürülmez; sonraki soruşturmalar veya güncel akıbetler burada bağımsız güncellenmez.

SRL Swiss, Submission to the Committee against Torture, Report 1, June 2024, pp. 5–16.

Kaynak PDF

SECURITY STUDIES & RULE OF LAW ASSOCIATION